

Напевне, був напрочуд сонячний день. Сонце сліпило так, що аж боліли очі. Я йшов із міцно заплющеними очима і чув довкола себе кроки сотень людей, які, поспішаючи, чимчикували мовчки і човгали ногами, це й не дивно, адже ми в аеропорту, тут всі кудись летять-мандрують; я почав сміятися, аби не виглядати чудернацько, доки оце йду й не дивлюсь поперед себе, тож я шкірив зуби, реготав голосно, щоб всі чули і щоб ні в кого не виникало підозр через мої заплющені очі, щоб ніхто не подумав, що це ненормальна поведінка в аеропорту, чи то пак на летищі, і аби ніхто, не дай Боже, не подумав, що я черговий терорист-смертник і саме тому виглядаю так сміховинно.

А людина, яка сміється, ні в кого не викликає підозр. Реготуни завжди добросерді, та й неможливо сміятися і водночас молитися Богу. Люди переконані (чи колись бачили це по телевізору), що терористи читають молитви перед тим, як підірвати черговий літак. «Аллах, ла илаха ілла ллах»*, — пошепки повторює смертник і з кожним його видихом вибух усе ближчає. Нехай усі довкола знають, що я не такий. У сміху немає злості чи підступу, тож я дивуюся, що до мене ніхто не долучився, регочу сам, а всі довкола тільки й крокують далі.

* «Ла илаха ілла ллах» — дещо видозмінений головний постулат ісламської віри: «Нема Бога, крім Аллаха».

Хіба це дивно, що я ні на кого не наштовхнувся, простуючи отак, із заплющеними очима?

Я ні з ким не зіткнувся, хоча чув людей і відчував, як вони йдуть назустріч мені, всі ті, хто саме прибули в аеропорт, щойно вийшли з якогось літака, але ми щоразу с'як-так розминаємося на своєму шляху, я намагаюсь не зіштовхнутися коліном з якоюсь дитиною, повертаючи то ліворуч, то праворуч, якраз на тій дорозі, що веде скляним коридором до літака, я починаю сміятися ще голосніше і дивуюся, що впродовж усього свого немаленького життя, а у липні мені буде п'ятдесят років, я не усвідомлював того, що можу ходити із заплющеними очима і що мені для цього більше не потрібен зір.

Варто було лишень замружитись і спробувати зробити таке, та кому б це взагалі спало на думку?

З самого народження всі повчають тебе, що слід уважно дивитися навсібіч. І тільки одного дня сонце почне припікати настільки сильно, що ти змушений заплющити очі. Саме тоді й приходить усвідомлення, як це легко — ходити наосліп і не натикатися на інших людей, не зіштовхуватися зі стовпами, шафами, стінами, ятками, не зашпортуватися.

Я піднімаю ногу, перша сходинка, друга, третя, мене приємно дивує, що я так вправно їх долаю, якби сліпі так вміли, їм був би не потрібен щіпок, четверта, п'ята, і, перетнувши п'ятнадцяту сходинку, нарешті ступаю в літак.

Кінець кінцем я розплющую очі, та їм потрібен час, аби звикнути до напівтемряви.

— Вибачте, — кажу я.

— Не поспішайте, — відповідає стюардеса, і тоді я нарешті бачу її обличчя, в око впадає широка білозуба посмішка, зуби виблискують на сонці, проміння якого

пробивається знадвору, а коли я моргаю, на частку секунди бачу її зуби та щелепу — сіро-білими, як на рентгенівському знімку.

— Вибачте, — повторюю я.

— Вам немає чого боятися, — каже бортпровідниця.

— Стюардесі не варто згадувати про страх, — сміючись відповідаю я. — Ви ж знаєте, якими бувають подорожні, — продовжую говорити, — усього за мить можуть запанікувати чи перелякатися до смерті.

Сідаю на своє місце — 7D, біля вікна, я завжди прошу саме його, та зараз не можу пригадати, чи я вчинив так і цього разу. Не можу пригадати, чи реєстрував свій квиток, бо зробив це автоматично, а автоматичні дії швидко стираються з пам'яті. Якщо думками людина деінде, будучи у звичних умовах, і якщо відбувається те саме, що й протягом минулих днів, одна автоматична дія на низується на іншу, в такому ритмі — і це може трапитись з кожним — минає день, можливо, й цілий тиждень, а після цього людина вже нічого не пам'ятатиме.

— Пані Дуню, — піднімаю я руку, махаючи у напрямку виходу.

Стюардеса озирається, усміхається, а тоді пучками пальців торкається чола, наче бідкаючись, мовляв, забула, що ж це ви мене забалакали, а тоді полишає пасажирів, які саме заходять у салон літака, і приносить мені цілий стос сьогоднішніх газет.

— Дякую тобі, Дуню, — кажу я дівчині.

Звідки я знаю, як звуть стюардесу? Зазвичай подорожні цього не знають.

Як добре, що я сам, що не взяв із собою дитину й дружину, бо як би я їм тоді пояснив, звідки знаю ім'я стюардеси? Чи зміг би обґрунтувати те, що я з бортпровідницею

на «ти»? (У мене справді є дружина й дитина, чи вони були у мене колись давно? Можливо, я взагалі нежонатий, і просто прагну мати родину, надивившись на інших людей?)

— Дуню! — горлаю я, і стюардеса терпляче підходить.

— Тобі щось потрібно? — питає усміхнена дівчина.

— Вибачте, — кажу я їй.

— Нічого страшного, невдовзі злітаємо, а тоді граматичні тонкощі вже не матимуть значення, — відповідає бортпровідниця, і ми разом сміємося.

На місці 7А сидить бородатий чоловік.

Він тримає на колінах прозорий целофановий пакетик, у якому лежать два дрібних червувих яблучка, шматок хліба і куряча ніжка, замотана у фольгу. З фольги визирає лише вершечок курячої ніжки, коричнево-сизуватий суглоб, який ще кілька днів тому жваво й безболісно ворухився, доки курча, а насправді вже майже півник, бігало по подвір'ю, вешталось перед собакою, що аж заходився від гавкоту, а потім клювало зернятка кукурудзи... Суглоб у курчати не болить, жваво рухається, хоча у цій фользі він вже сухий, присмалений у печі марки «Слобода Чачак»*, але то буде пізніше... А це було раніше...

Півник гасає подвір'ям, а мене охоплює якийсь неспокій, серце несподівано сковує крига, адже звідки я можу знати про це курча, звідки я можу знати, що ця куряча ніжка у фользі — це його ліва гомілка, і як це можливо, що я так добре можу роздивитися це курча, опускаючись зненацька на те подвір'я, заболочене, залите дощем подвір'я, хоча ще незадовго до цього був сонячний день,

* «Слобода Чачак» — сербська компанія, що займалася виготовленням боєприпасів, заснована у 1948 році.

настільки сліпучий, що я навіть очі не міг розплющити; я опускаюся і починаю ходити услід за півником, і ось тепер вже я — те курчатко, яке полює на зернята кукурудзи, і мене охоплює смертельний страх, бо усвідомлюю, що це я — та куряча ніжка у фользі, у прозорому целофановому пакеті, на колінах чоловіка на місці 7А, і я знаю, що я немичний та слабкий, що не можу уникнути своєї страшної долі, і що невдовзі мене впіймає селянка у хустці, яка буде розкручувати мене в повітрі, як живий пропелер, раз, двічі, тричі, як, приміром, оте колесо огляду у віденському Пратері, лише набагато швидше, і яка потім різко вдарить мною об пень, і одним рішучим ударом сокири від'єднає мою голову від тіла, а тоді прибіжить кішка, схопить мою ще живу голову, і я буду розпачливо попискувати з її пащі, та мене ніхто не почує, адже якби хтось і міг мене почути, то, напевне, не повірив би, що я — відтята голова півника, якого щойно зарубали, бо дві ночі тому він почав кукурікати, а у цьому господарстві вже є один дорослий півень, натомість мені б сказали, що я — чоловік з місця 7В, який просто побачив знайому людину на місці 7А, яка тримає на колінах пакетик, із якого визирає куряча нога у фользі.

Я сильно спитнів через пережитий страх і знову заплющив очі. Буде краще, якщо я подрімаю п'ять хвилин. Щоб трохи влігся безлад у голові.

* * *

О 5 годині 40 хвилин двоє поліціантів та поліціантка увірвалися до кімнати під номером 119.

Це був перший випадок за останні десять років — а саме стільки Йован Керкез пропрацював на рецепції —

коли довелося викликати поліцію, щоб вибити двері до кімнати.

Узвичаєна проста процедура: взяти ключ в покоївки і спокійно відімкнути ним двері.

Якщо ж, не дай Боже, покоївка загубила ключ, брали запасний, що висить у шафці на стіні за рецепцією. Ще ніколи не траплялося, щоб покоївка залишилася без ключа, однак з усіх резервних ключів бракувало тільки одного, — якраз отого ключа від кімнати під номером 119.

Керкез довго грюкав у двері.

Довкола з'юрмилися гості з усього поверху, і ще декілька тих, чий вигляд відразу свідчив, що вони не можуть бути і не є мешканцями готелю. Один у шовковому спортивному костюмі, високий та сильний хлопець, можливо, навіть два метри зростом, з довгим, дещо скупйовдженим волоссям, із зачіскою, яку на початку 70-х років носила солістка гурту *Novi fosili*, — здається, її звали Джурджіца? — запропонував вибити двері ногою, до того ж, слабшою, лівою, а якщо він їх із першого удару не висадить, поставить усім присутнім пиво.

— Не дурій, Кікі, — відмовляв його другий, дуже схожий на нього молодик, трохи нижчий, у спортивному костюмі футбольного клубу «Црвена звезда».

Керкезу вони видавалися схожими на наперсткаря та того, другого, що намовляє роззяв з публіки долучитися до гри.

— Прошу вас розійтись, панове! Пан Мазут, либонь, спить, — сказав Йован Керкез безапеляційно, саме так, як його вчили в спеціальній туристичній школі Сараєва, однак голос у нього дрижав.

Щось у всьому цьому видавалося йому дивним, чи то пак нелогічним.